

iBeleggen

*“Het mooiste dat we
kunnen verdienen is **vertrouwen**”*

Duurzaam beleggen

Veronesestraat 4
1077 RB Amsterdam
+31(0)20 673 63 72
www.ibeleggen.nl
info@ibeleggen.nl

btw NL850856723B01
KvK 53373685

Inleiding

Als relatie van iBeleggen belegt u in een duurzame portefeuille. Wij lichten in dit document graag toe waarom wij bewust voor duurzaam kiezen.

In het kort

Wij beginnen met een samenvatting van de inhoud van dit uitgebreide document.

De weg naar duurzaam beleggen

Wij beschrijven eerst de opmars van duurzaam ondernemen. Veel (particuliere en institutionele) beleggers wegen vandaag de dag niet-financiële criteria zwaarder mee in hun beleggingsbeslissingen. Wij vertellen over het pad dat wij zelf hebben bewandeld op weg naar verduurzaming. Waarom vinden wij als vermogensbeheerder duurzaam beleggen belangrijk?

Een toekomstbestendige portefeuille

Daarnaast leggen wij uit hoe wij duurzaam beleggen zonder concessies te doen aan de grondbeginselen van onze beleggingsfilosofie, waaronder spreiding, lage kosten en goede verhandelbaarheid. Wij vertellen over een eventuele onder- en overweging van bepaalde sectoren bij duurzaam beleggen ten opzichte van traditioneel beleggen en wat voor effect dit kan hebben op uw portefeuille.

Onze duurzaamheidscriteria

Wij laten u de 10 duurzaamheidscriteria zien waaraan de indextrackers en marktfondsen moeten voldoen in uw portefeuille. Bij deze criteria staan thema's als mensenrechten, arbeidsrechten, bescherming van het milieu en het tegengaan van corruptie centraal.

Hoe duurzaam zijn uw beleggingen?

Ook geven wij aan hoe u als belegger de mate van duurzaamheid van uw beleggingen kunt herkennen aan de hand van verschillende duurzaamheidscategorieën. Daarnaast geven wij u uitleg over de verschillende manieren van screening en verklaren wij waarom wij in deze fase overwegend kiezen voor lichtgroene fondsen in uw portefeuille.

Duurzaamheidsrisico's

In het laatste hoofdstuk nemen wij u mee in de zogenaamde duurzaamheidsrisico's. Welke gebeurtenis of omstandigheid op het gebied van duurzaamheid kan ervoor zorgen dat uw beleggingen minder waard worden? Wij geven hierbij concrete voorbeelden.

COVID-19 als duurzaamheidsrisico

Met de coronacrisis als praktijkvoorbeeld van een duurzaamheidsrisico. Waarom zien wij dit als een duurzaamheidsrisico, wat was het effect op de beurs en wie waren de winnaars en verliezers?

Beheersing en monitoring

In het laatste hoofdstuk treft u een toelichting van hoe wij rekening houden met relevante risico's, waaronder duurzaamheidsrisico's. Wat is ons beleid en hoe monitoren wij uw duurzame portefeuille?

In het kort

Wij vinden een schone en sociale toekomst belangrijk en dragen als vermogensbeheerder een extra verantwoordelijkheid. Daarom vullen wij uw portefeuille in met enkel duurzaam gescreende beleggingen die zijn getoetst op het gebied van milieu, maatschappij, goed bestuur en ethische normen.

We volgen de markt én beleggen duurzaam

In tegenstelling tot enkele jaren geleden zijn de mogelijkheden op het gebied van duurzaam beleggen veelzijdiger dan ooit. Inmiddels kunnen wij uw beleggingen selecteren op hun spreiding, kosten én mate van duurzaamheid. Door duurzaam te beleggen doen wij dan ook geen concessies aan ons beleid. Wij blijven de markt zo goed mogelijk volgen tegen zo laag mogelijke kosten én dragen tegelijkertijd bij aan een betere toekomst.

Duurzaam beleggen wordt de norm

Duurzaamheid wordt met de dag belangrijker. Consumenten kiezen steeds vaker voor verantwoorde producten en diensten. Niemand wil bewust investeren in bedrijven die mensenrechten schenden, het milieu enorm vervuilen of zich schuldig maken aan kinderarbeid en corruptie. Kortom, duurzaamheid is niet meer weg te denken uit onze maatschappij en binnen het ondernemerschap. Wij verwachten dan ook dat uw duurzame beleggingen een positief effect zullen hebben op de waardeontwikkeling van uw portefeuille.

Hoe vullen wij uw portefeuille in?

Volgens de nieuwe Europese richtlijn SFDR worden beleggingen gecategoriseerd als grijs, lichtgroen of donkergroen. Wij kiezen in uw portefeuille voor een combinatie tussen lichtgroene (Artikel 8) en donkergroene impactbeleggingen (Artikel 9), aangeduid met de termen ESG en SRI. Wij sluiten in eerste instantie bedrijven uit die niet voldoen aan onze duurzaamheidscriteria en beleggen een kleiner deel in zogenaamde impactbeleggingen.

Wij conformeren ons aan de 10 grondbeginselen op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu en corruptiebestrijding opgesteld door de Verenigde Naties. Bedrijven die een van deze beginselen overtreden worden door de fondsaanbieder middels screening uitgesloten in de ESG en SRI fondsen.

Wij houden rekening met alle relevante beleggingsrisico's, waaronder duurzaamheidsrisico's.

Gebeurtenissen op het gebied van duurzaamheid kunnen ervoor zorgen dat uw beleggingen minder waard worden. Omdat wij wereldwijd gespreid en duurzaam beleggen is de invloed hiervan beperkt.

De weg naar duurzaam beleggen

De wereld verbeteren, begint bij jezelf. Wij vinden een schone en sociale toekomst belangrijk en dragen hier als vermogensbeheerder dan ook graag ons steentje aan bij. Daarom vullen wij uw portefeuille in met enkel duurzaam gescreende indextrackers en marktfondsen die zijn getoetst op het gebied van milieu, maatschappij, goed bestuur en ethische normen. Wij geloven in een nieuwe, groene en duurzame economie waarin geld wordt verdiend waar iedereen beter van wordt.

Duurzaamheid is geen trend maar de toekomst

Duurzaam beleggen was tot enkele jaren geleden behoorlijk kostbaar. Ook de spreiding en verhandelbaarheid van duurzame indextrackers en marktfondsen liet te wensen over. Tot in 2015 maar liefst 195 landen het Klimaatakkoord van Parijs tekenden om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen. Sindsdien is duurzaamheid in een stroomversnelling geraakt.

Langzaam maar zeker begon het aanbod in zowel duurzame aandelen als obligaties te groeien, ingegeven door de toegenomen vraag vanuit institutionele beleggers (zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen) die duurzaamheid meer prioriteit gaven. Hiermee verbeterde tevens de spreiding en werden de kosten lager. Op dit moment zijn de mogelijkheden op het gebied van duurzaam beleggen veelzijdiger dan ooit. Daarnaast zijn veel bedrijven zich bewust van de commerciële kansen van duurzaam ondernemen. Zij zien namelijk in dat een bijdrage aan milieu en maatschappij hun positie en reputatie positief kan beïnvloeden. Duurzaamheid is voor bedrijven daarbij een groot onderdeel geworden van risicobeheersing.

Onze stappen naar een duurzame portefeuille

Vanaf begin 2017 bieden wij duurzaam beleggen aan. Ook de traditionele portefeuilles van onze relaties hebben wij de afgelopen jaren steeds duurzamer ingevuld. Onze intrinsieke motivatie om bij te dragen aan een duurzame en sociale toekomst versterkte onze behoefte om de portefeuilles verder te verduurzamen. Daarom besloten wij begin 2020 om alle portefeuilles volledig duurzaam in te richten. Deze transitie hebben wij halverwege 2021 afgerond, wat betekent dat al onze relaties op dit moment duurzaam beleggen. Met andere woorden: duurzaam beleggen is onze nieuwe standaard.

Een toekomstbestendige portefeuille

Verduurzaming blijkt in de beleggingswereld een onomkeerbaar proces. Er wordt steeds meer geïnvesteerd in duurzame beleggingen. Duurzame bedrijven blijken over het algemeen beter bestand tegen onzekere en grillige tijden. Naar verwachting is uw duurzame portefeuille daarom toekomstbestendiger dan een niet-duurzame portefeuille en zult u op lange termijn betere resultaten behalen.

Duurzaam beleggen loont

Wij zijn ervan overtuigd dat ons duurzame beleggingsbeleid, naast de positieve invloed op mens, milieu en maatschappij, u een duurzaam rendement zal opleveren. Door de opmars van verantwoorde beleggingen, de urgentie van de klimaatverandering en de toekomstbestendigheid van duurzame ondernemingen, verwachten wij dat uw duurzame beleggingen een positief effect zullen hebben op de waardeontwikkeling van uw portefeuille en dus op uw toekomstig rendement.

Snel groeiende markt

Onderwerpen zoals de CO₂-uitstoot en het stikstofoverschot, dat vele bouwplannen in ons land heeft stilgelegd, zijn erg actueel. De klimaatverandering is tastbaar en urgent. Duurzaam ondernemen wordt daarom steeds belangrijker. Thema's zoals fraude, corruptie en de uitbuiting van mensen zijn steeds vaker in het nieuws.

Consumenten kiezen vaker voor verantwoorde producten en diensten. Ook beleggers kunnen er niet meer omheen. Zij kijken niet meer enkel naar het financiële aspect van hun beleggingen, maar ook naar de niet-financiële criteria.

Mogelijke onder- en overweging van bepaalde sectoren

Wij zijn marktbeleggers. Onder marktbeleggen verstaan wij goed gespreid internationaal beleggen met als uitgangspunt de marktkapitalisatie (beurswaarde) middels marktfondsen en indextrackers tegen zo laag mogelijke kosten. Omdat wij uw portefeuille invullen met enkel duurzame beleggingen, kan er sprake zijn van een onder- en overweging van bepaalde sectoren ten opzichte van de wereldwijde marktkapitalisatie.

Sectoren zoals technologie, gezondheidszorg en financiële dienstverlening wegen bijvoorbeeld over het algemeen zwaarder, terwijl energie en industrie (zoals olie en gas) juist minder zwaar wegen in een duurzame portefeuille. Deze onder- en overweging van bepaalde sectoren hebben invloed op de waarde van uw beleggingen.

Onze duurzaamheidscriteria

Wij kijken niet alleen naar rendement en risico, maar ook naar de effecten van uw investering op de maatschappij en natuur. Wij willen een bijdrage leveren aan een toekomstbestendige samenleving. Hier past een verantwoord beleggingsbeleid bij. Maar welke duurzaamheidsafwegingen zijn voor ons doorslaggevend?

Wij steunen de 10 duurzame grondbeginselen van de VN

Wij vinden het belangrijk dat de fondsen in uw portefeuille onderstaande grondbeginselen toepassen van de United Nations Global Compact. Dit zijn 10 duurzame grondbeginselen opgesteld door de Verenigde Naties.

De UN Global Compact wil een wereld creëren die duurzamer en socialer is. Zij roepen bedrijven op om hun bedrijfsvoering af te stemmen op universele uitgangspunten op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu en corruptiebestrijding.

De 10 beginselen luiden als volgt:

Mensen- rechten	1	Bedrijven dienen de internationaal vastgelegde mensenrechten te steunen en te respecteren.
	2	Bedrijven dienen ervoor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan misdanden op het gebied van mensenrechten.
	3	Bedrijven dienen de vrijheid van vak-vereniging van de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te steunen.
Arbeid	4	Bedrijven dienen zich in te spannen voor de uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid.
	5	Bedrijven dienen mee te werken aan de effectieve afschaffing van kinderarbeid.
	6	Bedrijven dienen mee te werken aan de uitbanning van discriminatie met betrekking tot werk en beroep.
	7	Bedrijven dienen voorzorg te betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen.
Milieu	8	Bedrijven dienen initiatieven te ondernemen om een grotere verantwoordelijkheid voor het milieu te bevorderen.
	9	Bedrijven dienen de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.
Anti- corruptie	10	Bedrijven dienen elke vorm van corruptie tegen te gaan, inclusief afpersing en omkoping.

Hoe duurzaam zijn uw beleggingen?

‘Duurzaam’ is net als ‘maatschappelijk verantwoord’ en ‘sociaal’ een ruim begrip. Hieraan kan op verschillende manieren invulling gegeven worden. Beleggingen worden daarom ingedeeld volgens drie duurzaamheidscategorieën.

Drie duurzaamheidscategorieën

De mate van duurzaamheid wordt aangeduid met Artikel 6, 8 en 9 (zie onderstaande tabel). De Europese richtlijn Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) brengt op deze manier helderheid in het oerwoud aan duurzaamheidscriteria.

De beleggingen in uw portefeuille zijn overwegend zogenaamde lichtgroene beleggingen (Artikel 8). Wij kiezen ervoor om dit uit spreidingsoogpunt te combineren met een klein deel donkergroene beleggingen (Artikel 9).

Grijs (Artikel 6) Niet duurzame belegging	Lichtgroen (Artikel 8) ESG- of SRI belegging	Donkergroen (Artikel 9) Impactbelegging
Belegger hanteert uitsluitend financiële argumenten en past enkel de wettelijk verplichte uitsluitingscriteria toe.	Belegger streeft naar een optimale balans tussen rendement en duurzaamheid. Belegger sluit ondernemingen uit die de duurzame grondbeginselen van de VN overtreden.	Belegger richt zich uitsluitend op ondernemingen die een meetbare, positieve bijdrage leveren aan de maatschappij en het milieu.
Concreet: Beleggingen zoals in fabrikanten van wapens of tabak worden niet uitgesloten of beperkt.	Concreet: Beleggingen in bedrijven die in verband worden gebracht met bijvoorbeeld kinderarbeid of corruptie worden uitgesloten.	Concreet: Beleggingen in bedrijven die ecologische en maatschappelijke impact willen realiseren, met name in het terugdringen van CO2-uitstoot.

U herkent duurzaam gescreende fondsen in hun benamingen veelal aan de afkortingen ESG of SRI.

➤ ESG (Environment, Social en Governance)

Screent op milieu, maatschappij en verantwoordelijk ondernemingsbestuur

Deze beleggingen zijn gericht op bedrijven die zich actief inspanssen om hun negatieve maatschappelijke invloed te beperken en/of voordelen te behalen voor de samenleving. Een olie- en gasbedrijf kan bijvoorbeeld als een verantwoorde investering worden beschouwd als het continu werkt aan het verminderen van de uitstoot en/of iets teruggeeft aan de gemeenschappen waarin het actief is.

➤ SRI (Socially Responsible Investments)

Screent strenger op ethische normen, ook wel 'sociaal verantwoord investeren'

SRI gaat een stap verder dan ESG door beleggingen actief uit te sluiten of te selecteren op basis van specifieke ethische richtlijnen, zoals religie, persoonlijke waarden of politieke overtuigingen.

Aanbieders passen de screening van hun fondsen toe en leggen deze vast in het kader van de richtlijn SFDR. Vanaf maart 2021 zijn fondsaanbieders verplicht om elk fonds op het duurzaamheidsniveau te rangschikken (Artikel 6, 8 of 9).

Op welke manier vindt een screening plaats?

Er zijn verschillende methoden om ondernemingen te screenen op duurzaamheid, namelijk via negatieve screening (de uitsluitingsmethode en de best in class-methode) en positieve screening. Negatieve screening wordt toegepast bij passief beleggen, terwijl positieve screening wordt toegepast bij actief beleggen.

- **De uitsluitingsmethode (Negative screening)**

Dit houdt in dat ondernemingen worden uitgesloten die niet voldoen aan specifieke, vooraf vastgestelde maatschappelijke of milieucriteria. Dit kunnen bedrijven zijn in de gokindustrie, tabaksfabrikanten, wapenproducenten of bedrijven zijn die zich schuldig maken aan kinderarbeid. Bedrijven die zich niet houden aan minstens een van de 10 grondbeginselen van de VN op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu en anti-corruptie, worden uit de indextracker of het marktfonds gefilterd. Dit zijn overwegend bedrijven die vallen in de lichtgroene duurzaamheidscategorie en worden aangeduid met ESG of SRI (Artikel 8).

- **De best in class-methode (Negative screening)**

De best in class-benadering houdt in dat ondernemingen worden gekozen die binnen hun sector vooroplopen op het gebied van ESG-criteria (overwegend Artikel 8 en soms Artikel 9). Ze sluiten bedrijven of sectoren niet volledig uit, maar beleggen in bedrijven die binnen hun sector het minst vervuilend of het meest vooruitstrevend zijn op het gebied van duurzaamheid. Zo krijgen bedrijven met een lagere uitstoot bijvoorbeeld een zwaardere weging in de portefeuille. Op deze manier wordt voorkomen dat hele sectoren worden uitgesloten en dat er geen appels (bijvoorbeeld olieproducenten) met peren (bijvoorbeeld de gezondheidszorg) worden vergeleken. Best in class-bedrijven zijn overwegend bedrijven die vallen in de lichtgroene duurzaamheids-categorie en worden aangeduid met ESG of SRI.

- **Positive screening (Positive screening)**

De meest duurzame vorm van screening is positieve screening. Dit zijn overwegend bedrijven die vallen in de donkergroene duurzaamheidscategorie (Artikel 9). Hierbij worden alleen bedrijven geselecteerd die een goed voorbeeld geven als het gaat om duurzaamheid. Denk hierbij aan beleggingen in biologische landbouw, duurzame energie of microkredieten. Ze worden hier bovendien intensief op getoetst. De aanbieder van een beleggingsproduct controleert op locatie of er sprake is van substantiële duurzame impact. Dit proces leidt tot hogere kosten, minder liquiditeit en een andere beleggingsstructuur.

Waarom kiezen wij voor overwegend lichtgroene fondsen?

Als marktbeleggers streven wij naar een optimaal evenwicht tussen duurzame beleggingen enerzijds en een zo klein mogelijke marktafwijking anderzijds. Dit betekent dat wij duurzaam beleggen, maar desondanks geen concessies doen aan onze kernwaarden, te weten:

1. een goede spreiding;
2. lage kosten;
3. en goede verhandelbaarheid.

Om de markt zo goed mogelijk te volgen, kiezen wij bij de invulling van uw portefeuille overwegend indextrackers en marktfondsen die zijn ingedeeld als lichtgroen (Artikel 8). De afwijking van de markt is in uw portefeuille gering, omdat lichtgroene beleggingen gematigde duurzaamheidscriteria hanteren.

Ondanks dat wij impactbeleggen zien als positief, kiezen wij in beperkte mate voor beleggingen die zijn ingedeeld als donkergroen (Artikel 9). Deze beleggingen leggen de nadruk overwegend op milieu. Hierbij is low-carbon vaak een speerpunt, wat betekent dat specifiek die bedrijven worden geselecteerd die meetbaar veel minder CO₂-produceren. Dit komt de spreiding van uw portefeuille minder ten goede, een van de basisvoorwaarden van ons beleggingsbeleid.

Principal Adverse Impacts (PAI)

Wij vullen uw portefeuille voor 100% in met duurzame beleggingen (minimaal lichtgroen, Artikel 8). Bij het maken van onze beleggingsbeslissingen willen wij de negatieve effecten van duurzaamheid op uw portefeuille terugdringen. Ondanks dat wij vooralsnog uitgaan van een minimale score van Artikel 8 kunnen minder duurzame bedrijven, zoals Shell of Total, nog steeds deel uitmaken van uw portefeuille. In zekere zin kunnen onze duurzame beleggingsbeslissingen hierdoor nog steeds een negatieve invloed hebben op het klimaat. Echter, met het (verder) verduurzamen van uw portefeuille streven wij ernaar die negatieve invloed in de toekomst (verder) te beperken.

Duurzaamheidsrisico's

De SFDR definieert een duurzaamheidsrisico als volgt: 'een gebeurtenis of omstandigheid op ecologisch, sociaal of governance gebied die, indien ze zich voordoet, een werkelijk of mogelijk wezenlijk negatief effect op de waarde van de beleggingen kan veroorzaken'. In z'n algemeenheid kan een duurzaamheidsrisico worden geclassificeerd onder de noemer *milieu, mens en bestuur*.

Voorbeelden

Voorbeelden van duurzaamheidsrisico's van ondernemingen zijn:

Klimaatverandering: hoe gaat een onderneming om met het veranderende klimaat? Past een onderneming zich aan?

Door de kernramp in het Japanse Fukushima in 2011, veroorzaakt door een tsunami, verloren beursgenoteerde ondernemingen (genoteerd aan de Nikkei index) in enkele uren tientallen procenten van hun beurskoers. Wereldwijd werden de aandelen van verzekeraars van de hand gedaan. Een ander voorbeeld van klimaatverandering is het transitierisico, ontstaan door de overgang naar een koolstofarme, duurzame of 'groene' economie. Door het stikstofbesluit van 2019 bijvoorbeeld komen duizenden bouwprojecten op losse schroeven te staan, waardoor mogelijk 70.000 banen in de bouw verdwijnen.

Natuurlijke hulpbronnen: hoe gaat een onderneming om met het gebruik van bijvoorbeeld water en grondstoffen, recycling en afvalmanagement?

In een periode van langdurige droogte kan waterschaarste ontstaan, waardoor een onderneming niet (volledig) kan functioneren. Er kan bijvoorbeeld een dreigend tekort ontstaan aan speciale metalen zoals kobalt, grafiet en zilver die gebruikt worden voor de fabricage van smartphones, zonnepanelen, windmolens en accu's voor elektrische auto's. Winning van deze grondstoffen leidt weer tot schade aan het milieu en aantasting van de leefomgeving door afval. Daarnaast hebben financiële instellingen volgens De Nederlandsche Bank (DNB) voor circa 100 miljard euro aan investeringen uitstaan aan ondernemingen die kwetsbaar zijn voor de gevaren van waterschaarste.

Biodiversiteit: hoe gaat een onderneming om met de natuur, vervuiling, gevaarlijke stoffen?

De sterke teruggang van het aantal insecten bijvoorbeeld leidt tot een verminderde opbrengst van fruit, noten en zaden. Insecten spelen namelijk belangrijke rol bij het bestuiven van landbouwgewassen. Dit heeft grote gevolgen voor bedrijven die actief zijn in deze sector. Een ander voorbeeld is de olieramp in de Golf van Mexico in 2010. Dit leidde tot een milieuramp en zelfs een nationale ramp in de Verenigde Staten. Als gevolg hiervan ging één van de grootste energiebedrijven ter wereld, BP, bijna failliet.

Gezondheid en veiligheid: hoe gaat een onderneming om met de gezondheid en veiligheid van haar werknemers?

Amazon kwam bijvoorbeeld negatief in het nieuws omdat de veiligheidsrichtlijnen niet werden gehandhaafd en hun arbeidsomstandigheden slecht waren. Eerder kreeg ook Apple het zwaar te verduren na het verschijnen van rapporten over de erbarmelijke arbeidsomstandigheden in de Chinese Foxconn fabrieken, waar onder andere iPhones worden gefabriceerd. Een ander voorbeeld is het onderzoek naar de meer dan 6.500 omgekomen arbeidsmigranten sinds 2010 tijdens de bouw van sportaccommodaties voor het WK voetbal in Qatar.

Mensen- en arbeidsrechten: hoe gaat een onderneming om haar personeel, haar klanten en/of leveranciers? Wat zijn de risico's ten aanzien van het beloningsbeleid?

Een bekend voorbeeld is de bonuscultuur binnen financiële ondernemingen in Angelsaksische landen als de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk waar CEO's van banken jaarlijks tientallen miljoenen euro's aan bonussen incasseren. Door dit korte termijn gewin kunnen lange termijn duurzaamheidsdoelstellingen uit het oog worden verloren.

Bestuur van het land of de onderneming (governance): hoe wordt de onderneming bestuurd en hoe gaat men om met bijvoorbeeld witwaspraktijken en corruptie?

Een bekend voorbeeld is de witwasaffaire bij ING. Jarenlang deed de bank te weinig om te voorkomen dat bankrekeningen konden worden gebruikt voor witwaspraktijken. Volgens het Openbaar Ministerie had winstbejag prioriteit boven de verplichte controles van klanten en betalingen. In een schikking moest ING in september 2018 daarom 775 miljoen euro betalen aan justitie.

Product governance: hoe gaat een onderneming om met de veiligheid van producten en de privacy van de data?

Volkswagen raakte bijvoorbeeld in september 2015 in opspraak toen bleek dat het jaren had gesjoemeld met de uitstootgegevens van miljoenen dieselwagens. Het aandeel verloor hierdoor maar liefst 27 miljard euro aan beurswaarde. Het bedrijf knoeide met de software van zijn dieselmotoren, waardoor de uitstoot van schadelijke stoffen tijdens uitlaatgastest binnen de gestelde normen viel, terwijl de emissie in werkelijkheid veel hoger lag. Een onderneming kan ook een reputatierisico oplopen, wanneer het bijvoorbeeld verklaart niet te investeren in palmolie, terwijl dat later wel het geval blijkt.

COVID-19 als duurzaamheidsrisico

De coronacrisis kan in zekere zin als duurzaamheidsrisico worden aangemerkt.

Als praktijkvoorbeeld van een duurzaamheidsrisico beschrijven wij hieronder een aantal positieve en negatieve effecten van de corona-pandemie op de wereld en de koersen van aandelen en obligaties.

Waarom zien wij COVID-19 als duurzaamheidsrisico?

Het is zeer aannemelijk dat het virus is ontstaan door overdracht van dier op mens. Steeds vaker komt de mens in aanraking met het leefgebied van wilde dieren. Volgens het Wereld Natuur Fonds wordt het verliezen van dit leefgebied gezien als één van de grootste bedreigingen. Dit geldt voor maar liefst 85% van de bedreigde diersoorten.

De natuur wordt verstoord door de manier waarop mensen natuurlijke bronnen gebruiken. Bijvoorbeeld door plekken te ontbossen waar veel wilde dieren leven, of door het aanleggen van wegen, dammen en akkers. Bijna de helft van de oorspronkelijke bossen op aarde is al verdwenen. De overgebleven bossen worden voornamelijk bedreigd door de uitbreiding van veeteelt en daarmee de teelt van veevoer, door de productie van hout, papier, palmolie en voor mijnbouw.

COVID-19 en het effect op de beurs

De COVID-19 pandemie leidde tot één van de grootste beurscrises aller tijden. De aandelen- en obligatiebeurzen gingen in maart 2020 hard onderuit. De S&P500 (de belangrijkste Amerikaanse aandelenindex) daalde in enkele weken zelfs met 40%. De pandemie tastte wereldwijd de waarde van beleggingen in korte tijd serieus aan.

De winnaars van de coronacrisis

Echter, al na enkele weken bleek dat er diverse sectoren significant konden profiteren van het rondzwervende virus. De supermarkten (voedingssector) bleven tijdens de lockdown open en draaiden recordomzetten. Daarnaast waren de aandelen van ICT-bedrijven enorm in trek; immers door het massaal thuiswerken waren technologische oplossingen belangrijker dan ooit. Door de ontwikkeling van vaccins deed de gezondheidssector tevens uitstekende zaken. Online verkopers als Amazon en streaming diensten als Netflix behaalden forse winststijgingen. Doe-het-zelf ketens verdubbelden zelfs hun omzet omdat steeds meer mensen thuis gingen klussen.

De coronacrisis heeft in 2020 daarnaast een positief effect op de snelheid van de verduurzaming van de wereld. Zo is de CO₂-uitstoot drastisch gedaald omdat er veel minder bewegingen zijn van vliegtuigen, auto's en cruiseschepen. Mensen zijn ook bewuster en gezonder gaan leven. De vraag naar sportkleding trekt aan. De fietsverkoop is eveneens fors toegenomen. De vraag naar elektrische auto's is haast geëxplodeerd. De koers van het aandeel Tesla, de grootste fabrikant van elektrische auto's in de wereld, steeg in het crisisjaar 2020 met maar liefst 695%.

De verliezers van de coronacrisis

Naast winnaars zijn er natuurlijk ook verliezers. De invloed van de coronacrisis is nog maar beperkt zichtbaar en banken en verzekeraars krijgen al te maken met een toename aan faillissementen en kredietverliezen. Ook de vastgoedsector heeft het zwaar. De vraag naar kantoren en winkelcentra neemt af nu we steeds meer thuis (kunnen) werken en online onze inkopen doen.

Ook de reisindustrie zit in de hoek waar de klappen vallen vanwege het wereldwijde reisverbod (en omdat er wordt aangenomen dat we in de toekomst minder gaan reizen). Online vergaderen en seminars bijwonen maakt zakenreizen haast overbodig. Aandelen van touroperators, hotels en vliegtuigmaatschappijen zagen meer dan de helft van hun waarde in rook opgaan.

COVID-19 en het effect op uw portefeuille

De uitstekende rendementen in de ICT-, gezondheids- en voedingssector neutraliseerden in 2020 de slechte rendementen van (onder andere) de financiële, industriële en de vastgoedsector. Ondanks de coronacrisis sloten de portefeuilles van onze relaties het jaar 2020 uiteindelijk af met een positief resultaat. Een goede spreiding over regio's, sectoren en beleggingsstijlen reduceert immers niet alleen risico's zoals het debiteurenrisico en het liquiditeitsrisico, maar ook het duurzaamheidsrisico, zo is gebleken.

Beheersing en monitoring

Beleggen is niet zonder risico. Bij het selecteren van uw beleggingen houden wij rekening met alle relevante risico's. Zo kennen we onder andere marktrisico, renterisico, debiteurenrisico, liquiditeitsrisico, valutarisico en duurzaamheidsrisico. Wij zijn ons van deze risico's bewust. Deze risico's kunnen immers de waarde van uw beleggingen aantasten.

Wij beleggen passief, zonder voorspellingen

Om bovengenoemde risico's zoveel mogelijk te reduceren en te beheersen, is onze beleggingsfilosofie gebaseerd op wetenschappelijk onderbouwde opvattingen uit de financiële wereld, waaronder:

- Spreiding is essentieel
- Marktbeleggen rendeert
- De markt voorspellen is zinloos

Onze beleggingsfilosofie is verankerd in ons beleggingsbeleid. Het is onze overtuiging dat wij de toekomst niet beter kunnen voorspellen dan de miljoenen beleggers die de koersen van de effecten op de wereldwijde beurzen bepalen. Juist daarom volgen wij op een passieve wijze de markt met de wereldmarktkapitalisatie als uitgangspunt. Wij vullen uw portefeuille in met marktfondsen en indextrackers die op hun beurt weer bestaan uit meer dan 7.000 verschillende aandelen en obligaties verspreid over diverse regio's, sectoren en beleggingsstijlen.

Wij beleggen 'rule based' en maken geen keuzes op basis van voorspellingen. Wij beleggen dus niet in individuele aandelen. In ons beleggingsbeleid worden duurzaamheidsrisico's financieel gezien hetzelfde behandeld als andere risico's die de waarde van beleggingen kunnen beïnvloeden. We gaan er in alle gevallen vanuit dat wij geen superieure kennis hebben ten opzichte van 'de markt'.

Lichtgroene beleggingen

Bij de selectie van de beleggingen en de invulling van uw portefeuille houden wij binnen onze mogelijkheden rekening met de verschillende duurzaamheidsrisico's. Naast het optimaal spreiden van uw portefeuille kiezen wij bewust voor beleggingen die voldoen aan de minimale duurzaamheidseisen ingedeeld als lichtgroen (Artikel 8), met als doel het duurzaamheidsrisico verder te reduceren en beheersen.

Wij monitoren de duurzaamheid van uw beleggingen

De duurzaamheidsscreening van uw beleggingen vindt plaats bij de productaanbieders, te weten iShares, Northern Trust, UBS, Dimensional, Actiam, DWS (X-Trackers), Statestreet (SPDR), Amundi en Vanguard. Zij maken gebruik van de expertise van gerenommeerde screening bureaus zoals MSCI en Sustainalytics. Wij vinden het belangrijk om periodiek met fondsaanbieders in gesprek te gaan over hun screeningswijze, uitsluitingsbeleid, duurzaamheidskeuzes en toekomstplannen.

Als vermogensbeheerder kunnen wij geen directe invloed uitoefenen op de screening van de beleggingen in uw portefeuille. Ons beleggingscomité controleert eens per kwartaal alle beleggingen tijdens het beleggingsoverleg. Wij onderzoeken of het product nog voldoet aan de duurzaamheidskenmerken zoals deze zijn vastgelegd tijdens het selectieproces. Zo gaan wij ook na of het product door de fondsaanbieder blijvend is ingedeeld in lichtgroen (Artikel 8) of donkergroen (Artikel 9). Indien er sprake is van een downgrade van de belegging door de fondsaanbieder naar niet-duurzaam (Artikel 6) dan vervangen wij deze op korte termijn door een alternatieve lichtgroene of donkergroene belegging (Artikel 8 of 9).

Wij blijven verduurzamen

Het is onze intentie om uw portefeuille in de komende jaren verder te verduurzamen en steeds meer te beleggen in donkergroene fondsen (Artikel 9). Het aanbod in donkergroene beleggingen zal in de nabije toekomst naar verwachting fors toenemen. Uiteraard doen wij hierbij nooit concessies aan de onze basisvoorwaarden van ons beleggingsbeleid: goede spreiding, lage kosten en goede verhandelbaarheid.

